

Welkom bij de Bron! (Psalm 36:10a – openingsdienst 'de bron')

*Liturgie zondagmorgen 9 oktober 2011
te Hardinxveld-Giessendam:*

Gezang 158 (als votum)
Vredegroet van God (1 Tim.1:2b)
Psalm 43:4 (als 'amen')
Gezang 107
Dankgebed voor 'de bron'
Gezang 177 (gebed voor de opening van het Woord)
Lezen: Psalm 36
Psalm 84:3
Tekst: Psalm 36:10a
Verkondiging
Liedboek 75:4,5,6
Richtlijnen voor ons leven uit de Bron (Rom.12:9-21)
Gezang 76:1 (2x)
In Memoriam br Jacob Kroon
Psalm 145:5
Dankgebed en voorbeden
Inzameling van de gaven
Psalm 36:3a&2b
Zegen van God
Gezang 71 (als 'amen')
Gelegenheid voor toespraken
Gezang 103:6,9

Gemeente van Christus, ook alle gasten in ons midden vanmorgen!

Als er één ding opvalt in ons nieuwe kerkgebouw, dan is het wel dit:
het is hier allemaal zo licht!

Sowieso natuurlijk door de vele grote ramen.

Maar ook door de kleurstelling van het interieur.

Met als basis: wit.

Dat heeft iets heel uitnodigends.

Zeker in combinatie met de veelkleurige accenten door het gebouw heen.

Het maakt, zo hebben we al gemerkt, dat je hier graag wilt zijn.

Sterker nog: je wilt hier niet meer weg!

Dat is wat licht kennelijk met mensen doet.

Nou, precies hetzelfde zie je vanmorgen in de psalm die centraal staat.
Het middendeel van Psalm 36 is in feite één en al licht.
Het gaat over Gods liefde en trouw die zo heerlijk zijn,
Hijzelf die zo ontzettend goed voor mensen is,
en waar je dus ook niet meer weg wilt,
ja, eindigt het dan in vers 10: door úw licht zien wij licht.
Het trekt enorm, dit middendeel van de psalm.
Niet voor niets is in de berijming juist vers 2 ook erg geliefd.

Dat geldt veel minder voor de omliggende verzen.
Het eind van de psalm, maar zeker het begin.
Daar is alles juist enorm dónker, en onaantrekkelijk.
Het gaat over zonde, en over allerlei vormen van kwaad.
Er wordt iemand getekend, die deugt kennelijk van geen kant.
En het eind van het liedje is, en daarom ook het einde van deze psalm,
dat er niets van dit soort mensen overblijft.
“Zij sterven in hun schande,” zo zingen we dan in onze berijming.

Zie je?

Wat een contrast tusssen die twee!
Het middendeel van de psalm één en al licht en leven,
het gedeelte eromheen één en al donkerheid en dood.
Nou, maar waar wil je dan zijn?
Daar in dat licht natuurlijk, nogal wiesdes.
En dat is dan ook Davids bedoeling met dit lied:
dat je niet meer bij God bent weg te slaan,
maar voor altijd thuis komt bij Hem.

Iemand die dat heel mooi geschilderd heeft, is Rembrandt.
Dat was ook iemand die veel werkte met de effecten van donker en licht.
En misschien wel zijn mooiste schilderij is dat van de verloren zoon. **[1]**
En ook hier valt het licht op het midden: die vader die zijn zoon omarmt.

Wat een geborgenheid spreekt uit de houding van die vader.
Hier komt iemand thuis, en die wil echt nooit meer weg!
Als je toch zo alles te grabbel hebt gegooid wat van je vader was,
en diezelfde vader sluit je vervolgens onvoorwaardelijk in de armen...
daar kan toch niets anders in het leven tegenop,
ja dat v́nd je toch ook echt nergens anders!

Dat blijkt dan ook uit de rest van dit schilderij.
Daar is het donker, en dus ook kil.
De oudste zoon – helemaal rechts afgebeeld – staat hier echt buiten.
Terwijl zijn vader de armen over zijn teruggekeerde zoon uitspreidt,
houdt diens broer de handen stijf op elkaar,
hij kijkt vanuit de hoogte toe
naar wat hier toch in vredesnaam gebeurt.
Deze oudste zoon kan er met de pet niet bij, zoveel liefde, onverdiend.
Maar ook op zijn gezicht straalt er licht, het licht van de vader:
mijn jongen toch, ook jou wil ik zó graag laten delen in mijn liefde,
kom er bij, kom ook in het licht!

Kijk, maar dát is dus wat licht met je doet.
Het trekt, het heeft iets heel uitnodigends.
Het maakt dat je hier graag wilt zijn.
Precies dat is dan ook waar ons nieuwe kerkgebouw voor wil staan:
door Gods licht zien wij licht... (vers 10b)

Nou, dat kun je volgens Psalm 36 ook anders zeggen,
en dan past het mooi bij de naam van dit gebouw, vers 10a:
bij U is *de bron* van het leven.
Dat is dan ook het thema voor deze preek:
welkom bij de Bron!

*

[1 – Bij U...]

Welkom bij de Bron!

Dat staat hier bewust met een hoofdletter.

Terwijl: de naam van dit gebouw schrijven we met kleine letters.

Nou, behalve dat dat artistiek waarschijnlijk mooier is, geeft het ook duidelijk aan dat *wij met elkaar* niet het belangrijkste zijn, maar dat we verwijzen naar de Bron-met-een-hoofdletter.

Daar ligt in Psalm 36 ook veel nadruk.

Wel elf keer wordt het bezittelijk voornaamwoord 'uw' gebruikt.

Vanaf vers 6 tot en met vers 11.

De bron van het leven, die is niet bij ons, maar *bij U*.

Met nadruk staat dat ook in onze tekst voorop.

Laat daar alsjeblieft geen misverstand over bestaan.

Dat misverstand zou er wel zomaar kunnen zijn.

Het begin van de psalm tekent immers iemand, die deugt kennelijk van geen kant.

Deze persoon staat er wel heel zwart op.

Nee, *jij* doet zeker alles goed!!

Dit is wel makkelijk scoren zo, natuurlijk.

Maar kijk nou eens hoe de man die dit schrijft zichzelf ziet.

Psalm 36 is een psalm van David.

Nou, die zijn er natuurlijk genoeg, dat is niks bijzonders.

Maar wat David er op laat volgen, dat is wél bijzonder.

Hij zegt, in vers 1: "Van David, *de dienaar van de HEER*".

Kijk, maar dan vallen er ineens een heleboel psalmen af.

En houd je er nog maar twee over, waar ditzelfde wordt gezegd: deze psalm, en Psalm 18.

Dan wordt dit ineens toch een heel bijzonder begin!

Temeer als je ziet *wanneer* David zichzelf zo ziet.

Hier in Psalm 36 staat het er niet bij, maar in Psalm 18 wel.

Dat lied maakte hij toen de HEER hem van zijn vijanden had bevrijd, ook van Saul.

Dat gaat dus over het begin van Davids koningschap.

Eindelijk, eindelijk is hij verlost van de achtervolgingen van Saul!

Niet omdat hij daar zelf voor heeft gezorgd,

David legde het juist voortdurend weer in Gods hand en weigerde consequent om eigen rechter te spelen...

Nee, dit is echt enkel en alleen het werk van God.

Sprekend, wanneer hij juist op *dát* moment zichzelf omschrijft als 'dienaar van de HEER'.

Ik ben dan wel koning, maar dat dank ik echt helemaal aan de HEER!

Hoog kijk ik tegen Hem op.

'Dienaar van de HEER'...

Nog sprekender wordt dat

als je ziet wanneer hij zich de eerste keer zo noemt,

niet in de psalmen maar in de geschiedbeschrijving van zijn tijd.

Dan past het ook naadloos, niet maar bij Psalm 18 maar bij Psalm 36.

Voor de gemeente: ik heb dat vorige week ook al even genoemd.

David krijgt rust van al zijn vijanden,

heeft zijn intrek genomen in het paleis, en bedenkt zich dan:

maar God heeft nog helemáál geen huis hier.

De ark – teken van zijn aanwezigheid – staat nog ergens in een tent.

En dan wil David daar graag z.s.m. wat aan doen (2 Sam.7).

Maar dan weet God niet hoe snel hij David hierin moet corrigeren:

David, jongen toch, wou jij voor Mij een huis bouwen?

Is dat werkelijk jouw plan?

Ongetwijfeld komt dat bij jou uit een goed hart.

Maar het is intussen wel de omgekeerde wereld.

Ik heb je destijds hoogstpersoonlijk achter de schapen weggehaald
om koning te worden van mijn volk,
Ik heb je vervolgens bijgestaan in alles wat je ondernam,
Ik heb je vijanden uitgeschakeld
en ervoor gezorgd dat jij nu één van de groten der aarde bent...
Ik... Ik... Ik... wat jij nu bent, dat ben je helemaal door Mij...
en nu wou *jij* voor *Mij* een huis bouwen?
Weet je, we gaan het anders doen, Ik zal voor *jóu* een huis bouwen...
Ik ga ervoor zorgen dat jouw troon vaststaat voor altijd,
door alle generaties heen!

Nou, het is net of David *dát* nog even nodig had.
Want wat is *dán* Davids reactie?
"Wie ben ik, HEER, mijn God, dat u mij zo ver hebt gebracht?
En alsof dat nog niet genoeg was, HEER, mijn God,
hebt u ook gesproken over de toekomst van mijn koningshuis.
Wat kan ik verder nog zeggen?
U kent *uw dienaar*, HEER, mijn God..." (2 Sam.7:18-20)

Zie je?
Dienaar van de HEER... dat is bij David echt een uiting van diep ontzag.
Vandaar dat hij in Psalm 36 de goddeloze ook meteen *zó* neerzet.
Vers 2: angst voor God kent hij helemaal niet!
Angst, ja daar staat gewoon dat ouderwetse 'vreze des HEREN'.
Dat betekent niet dat je *bá*ng bent voor God.
Maar wel dat je hoog tegen Hem opkijkt.
Als nooit tevoren ziet David ineens
hoe *dáár* de wortel is van alle kwaad.
Nu hij zelf overladen is met *goeds*,
ja zelfs zijn toekomst door God veilig wordt gesteld.
Wat zonde wanneer je als mens niet heel hoog opkijkt tegen God.
Want, HEER, bij U is immers de bron van het leven!

David verheft zich hier dus niet boven de goddeloze.

Maar hij weet zich heel klein tegenover God, en dát is het verschil.

Het eerste woord wat hij uitspreekt na dat donkere begin van de psalm is dan ook: HEER!

Dáárdoor wordt het weer licht.

Door alles wat van U is.

Uw liefde, uw trouw, uw gerechtigheid, uw rechtvaardigheid,
uw beschermende vleugels, de overvloed van uw huis,
ja door úw licht zien wij licht.

Alles wat van U is, is nu ook van ons – hoe is het mogelijk?

Wie ben ik, HEER, mijn God, dat u dit allemaal aan mij geeft?

Waar heb ik dit aan verdiend?

En dan is het antwoord: nergens aan.

Ik zorg zo goed voor je... omdat Ik zo goed voor je zorg.

Dat is wie Ik ben.

“U lest hun dorst met een stroom van vreugden,
omdat... ja, omdat U de bron van het leven bent!”

[want bij U is de bron...]

Ja, bij God is dus de bron.

Dat is een mooi beeld, voor een kerkgebouw in een rivierenwijk.

Alle rivieren bevatten water, maar waar komt dat water vandaan?

Nou, daarvoor moet je uiteindelijk terug naar de bron.

Zo, zou je kunnen zeggen, is er een heleboel *leven* in deze buurt.

Maar waar komt dat leven vandaan?

Nee, niet van dit gebouw dus, maar wel waar dit gebouw naar verwijst:
de Bron-met-een-hoofdletter, de HEER, onze God.

En dat is zo, ook al realiseren veel mensen zich dat niet.

Vaak genoeg hebben wij mensen het idee dat God ergens *bij* komt.
Je hebt het leven, met alles wat dat leven te bieden heeft.
En je hebt God, voor wie daar tenminste geloof aan hecht.
Maar die twee hebben verder niet al teveel met elkaar te maken.
Hooguit is God een toefje op de levenstaart,
of biedt het geloof in Hem wat troost als het in jouw leven tegenzit.

Hoe anders is het beeld in Psalm 36.
Daar grijpt het kwaad aan alle kanten om zich heen.
Met de mens als grootste veroorzaker ervan.
Hij verbeeldt zich heel wat, maar te lang en leste komt hij ten val.
En zie je dat ook niet overal om je heen, vandaag?
Overal lijkt tegenwoordig wel sprake van een neerwaartse spiraal.
Donkere wolken pakken zich samen,
zelfs boven het welvarende, alles en iedereen verzorgende Nederland.
En we weten nauwelijks meer wat we er aan moeten doen.

Moeten we niet heel gewoon terug naar de bron?
Als het levenswater opdroogt, nu hier dan daar,
doe je er goed aan om je af te vragen:
waar kwam dat goede ook al weer allemaal vandaan?
Misschien toch niet bij onszelf?
Misschien toch niet door onze kracht?

Kijk eens in de spiegel: lijken wij misschien toch niet meer op die
goddeloze uit Psalm 36 dan we willen weten?
En stoppen we wellicht, door de zonde, onze kop in 't zand,
zodat we dit gewoon helemaal niet meer zien?

Al het goede, dat komt door onze eigen slimmigheid, denken wij.
En als het onverhoopt fout loopt, kijken we meteen om ons heen:
wie heeft dit op zijn geweten?

Op zoek naar de zondebok!

En als we die niet kunnen vinden, ballen we onze vuisten naar boven:
dan zit daar in de hemel kennelijk iemand die ons het leven niet gunt.

Maar het tegenovergestelde is het geval.

God is niet degene die roet in ons eten gooit,
maar juist degene die ons van alle ellende redden wil!
En al het goede wat je nu in het leven ervaart,
al dat goede komt van boven, of je het weten wilt of niet.
Want daar bij God, dáár is de bron!

Wij mensen redden het niet.

Voortdurend wordt er een kruis gezet door alles wat wij zélf proberen.
Maar als je nog wat beter kijkt, straalt juist achter dat kruis het licht.
Zoals wanneer je in het donker uit het centrum hier naartoe rijdt,
er een groot kruis zichtbaar is
juist vanwege het licht dat erachter schijnt.

God zet zelf een kruis door al ons kwaad.

En Hij doet dat ten koste van Zichzelf.
Zijn eigen hart breekt, zodat óns hart weer wordt geheeld.
En onze dorst gelest met een stroom van vreugden:
Wow, hoe kostbaar is uw liefde, God!

Waar heb ik dit aan verdiend?

Nergens aan.

Ik red jouw leven... omdat Ik jouw leven red.

Dat is wie Ik ben.

“U lest hun dorst met een stroom van vreugden,
omdat... ja omdat U de bron van het leven bent.”

[3 – Want bij U is de bron van het leven]

Bij God is inderdaad de bron van het léven.
En met 'leven' bedoelt David dan ook echt leven, hier en nu.
Niet maar met een boekje in een hoekje,
schuilen bij God terwijl de storm over de wereld raast.
Wachten tot het over is.
Wachten tot de wederkomst...
Nee, nu hij God heeft leren kennen als de bron,
betekent dat ook dat zijn leven hier en nu bij Hem ontspringt,
en niet bij zichzelf.

Heel mooi wordt dat zichtbaar als David uiteindelijk koning is.
De HEER heeft hem eindelijk rust gegeven,
ook van een eindeloze achtervolging door Saul.
De HEER heeft hem radicaal anders naar zijn leven leren kijken:
niet jij bouwt iets goeds voor mij,
maar Ik bouw iets goeds voor jou!
En dat maakt dat zijn hart overstroomt van Gods liefde.
In woord (zoals hier in Psalm 36), maar ook in daad.

Want David vraagt zich opeens af (2 Sam.9):
"Is er eigenlijk nog iemand in leven uit de familie van Saul?"
O, o, denk je – dat belooft niet veel goeds...
En dat denkt ook de bewuste man die inderdaad nog in leven blijkt.
Mefiboset... doodsbang verschijnt hij voor David
en buigt zich diep voor hem neer.
Maar wat krijgt hij van David te horen?
"Wees niet bang, ik verzeker je dat ik je goed zal behandelen!"
En dat gebeurt vervolgens ook.
Al het land wat van Saul was, is nu voor hem.
En hij zelf wordt vaste tafelgast van koning David.

Merk je het?

Bij God is inderdaad de bron van het leven.

De negatieve spiraal van het kwaad wordt doorbroken.

Hemelhoog is immers Gods liefde.

En wie eenmaal van die liefde heeft geproefd,

die geeft dat maar al te graag verder door.

Maar wie ben ik, dat u dit voor mij doet? Vraagt Mefiboset. (2 Sam.9:8)

Precies dezelfde vraag als van David richting de Here God:

wie ben ik, dat U zó goed voor mij bent? (2 Sam.7:18)

Waar heb ik dit aan verdiend?

En dan is het antwoord: nergens aan.

Ik geef je het leven... omdat Ik het leven aan je geef.

Dat is wie Ik ben.

Bij Mij is de bron van het leven!

En als je dat hebt ontdekt,

ja dan word je ook zelf een bron.

*

Ja, dat is wat God met ons doet.

En waar dit nieuwe kerkgebouw dan ook voor wil staan.

Hij maakt dat we graag dicht bij Hem willen zijn.

En dat we graag willen dat u en dat jij daar ook bent.

Omdat het buiten Hem zo donker is, en steeds donkerder wordt.

Eén en al donkerheid en dood, als 't erop aankomt.

Terwijl hier: één en al licht en leven.

Welkom bij de Bron!

Amen.